

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 645/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľa a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Šrobárova 2, Košice, IČO 00 397 768, zastúpenej spoločnosťou Sýkorová – advokátska kancelária, s. r. o., Murgašova 3, Košice, IČO 50 550 837, v mene ktorej koná konateľka a advokátka Mgr. JUDr. Mária Sýkorová, PhD., proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 S 206/2020-321, 2 S 207-212/2020 z 18. novembra 2020 a proti uzneseniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 10 Sžfk 30/2021 z 27. mája 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 S 206/2020-321, 2 S 207-212/2020 z 18. novembra 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) č. k. 10 Sžfk 30/2021 z 27. mája 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho správneho súdu“). Navrhuje napadnuté uznesenia krajského súdu a najvyššieho správneho súdu zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka uzavrela s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky zastúpeným Výskumnou agentúrou zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku v sume 9 675 121,71 eur na účely realizácie

projektu „*Medicínsky univerzitný vedecký park v Košiciach (MediPark Košice – Fáza II.)*“, ktorý je financovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

3. Výskumná agentúra zaslala sťažovateľke 15. januára 2019 správu o zistenej nezrovnalosti č. 3131P180069003 so žiadosťou o vrátenie finančných prostriedkov, na základe ktorej žiadala o vrátenie nenávratného finančného prostriedku vo výške 141 659,74 eur. V ten istý deň bola sťažovateľke zaslaná správa o zistenej nezrovnalosti č. 3131P180083002 so žiadosťou o vrátenie nenávratného finančného prostriedku vo výške 7 232,80 eur. Vystaveniu žiadostí o vrátenie finančných prostriedkov predchádzalo vykonanie kontroly podľa zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

4. Sťažovateľka sa správnu žalobou podanou na krajskom súde domáhala preskúmania oboch správ o zistení nezrovnalosti, žiadostí o vrátenie finančných prostriedkov a správy z kontroly z 9. januára 2021. Podľa sťažovateľky ide o správne akty, ktoré zasahujú do jej práv a sú spôsobilým predmetom prieskumu.

5. Krajský súd napadnutým uznesením odmietol správnu žalobu ako neprípustnú a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Podľa názoru krajského súdu administratívna kontrola nie je rozhodovacím procesom vo verejnej správe a výsledné materiály kontroly nie sú rozhodnutiami ovplyvňujúcimi práva, právom chránené záujmy a povinnosti účastníkov konania. Ide o podkladové rozhodnutia predbežnej povahy, ktoré nepodliehajú súdnemu prieskumu.

6. Najvyšší správny súd napadnutým uznesením zamietol kasačnú sťažnosť sťažovateľky, zamietol aj návrh na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti a účastníkom konania nepriznal nárok na náhradu trov kasačného konania.

7. Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho správneho súdu vyplýva, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná, a to s poukazom na § 3 ods. 1 písm. b) a c) a § 7 písm. b) a e) Správneho súdneho poriadku. Podstatnou otázkou je preskúmateľnosť napadnutých aktov, pričom najvyšší správny súd odkázal na početné skoršie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorých správa o nezrovnalosti ani žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov nepodliehajú súdnemu prieskumu v správnom súdnictve. Podľa názoru najvyššieho správneho súdu majú napadnuté správne akty informatívny a predbežný charakter.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti argumentuje, že obe napadnuté rozhodnutia správnych súdov porušujú jej práva tým, že bolo sťažovateľke odňaté právo na spravodlivý proces vrátane práva na prístup k súdu. Rozhodnutia sú nedostatočne odôvodnené, rozporné a nepreskúmateľné. Spočívajú na arbitrárnom, svojvoľnom, zjavne neudržateľnom a neospravedliteľnom výklade práva, ktorý ma za následok porušenie označených práv sťažovateľky. Sťažovateľka napáda výklad správnych súdov, podľa ktorého nemôže byť spôsobilým predmetom preskúmania v správnom súdnictve správa o zistenej nezrovnalosti ani žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov. Tieto správne akty podľa názoru sťažovateľky, naopak, podliehajú prieskumu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho správneho súdu.

10. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že o skutkovo a právne obdobných veciach sťažovateľky už opakovane rozhodoval (naposledy uznesenie č. k. II. ÚS 458/2022 z 13. októbra 2022, v ktorom ústavný súd podrobne odkázal na predchádzajúce rozhodnutia). Sťažovateľke tak musí byť dostatočne známa ustálená judikatúra ústavného súdu týkajúca sa jeho právomocí pri ústavnom prieskume rozhodnutí podobnej povahy vydaných v správnom súdnictve.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu:

11. Ústavný súd uvádza, že kasačná sťažnosť podaná proti napadnutému uzneseniu krajského súdu predstavovala v okolnostiach prejednávanej veci účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého následne najvyšší správny súd ako súd kasačný poskytoval ochranu základným právam i právam zaručeným medzinárodnými zmluvami, ktorých porušenie sťažovateľka namieta v ústavnej sťažnosti. Tým je naplnená ústavná podmienka na aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorá ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva podľa dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením najvyššieho správneho súdu:

12. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho správneho súdu ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka nijako nepreukázala svoje tvrdenia o porušení označených práv.

13. Z napadnutého uznesenia najvyššieho správneho súdu vyplýva, že tento súd postupoval v medziach svojej právomoci, pričom sa vzhľadom na predmet posudzovaného konania nedopustil takého výkladu a aplikácie príslušnej zákonnej právnej úpravy, ktorými by poprel jej účel a význam. Napadnuté uznesenie nemožno označiť za arbitrárne v tom smere, že by závery ním formulované boli zjavne nelogické s ohľadom na zistený skutkový stav, ústavne neudržateľné alebo že by napadnuté uznesenie nedalo dostatočnú odpoveď na skutočnosti rozhodujúce pre riadne zistenie stavu veci a rozhodnutie o kasačnej sťažnosti sťažovateľky.

14. Povinnosť sťažovateľky vrátiť finančné prostriedky žalovaným vznikne až na základe právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej správy, ktoré bude spôsobilé zasiahnuť do subjektívnych práv sťažovateľky a až vtedy bude preskúmateľné v rámci správneho súdnictva.

Inými slovami, súdnej ochrany sa sťažovateľka bude môcť dovolávať až proti prípadnému rozhodnutiu o povinnosti vrátiť poskytnuté finančné prostriedky alebo ich časť. Nemožno preto prisvedčiť názoru sťažovateľky o porušení jej základného práva na súdnu ochranu, keďže si ho neuplatňovala v štádiu na to určenom, ale predčasne, a to napadnutím správy o zistenej nezrovnalosti a žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov, ktoré nie sú individuálnymi správnymi aktmi ukladajúcimi povinnosť z pozície mocenskej authority s možnosťou ich núteného výkonu, ale podkladovým materiálom, ktorý má predbežnú povahu a nemôže mať za následok ujmu na subjektívnych právach sťažovateľky, ako to podľa názoru ústavného súdu ústavne konformným spôsobom vyhodnotil najvyšší správny súd v napadnutom uznesení.

15. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet dôvodu na spochybnenie záverov napadnutého uznesenia najvyššieho správneho súdu, ktoré je dostatočne a presvedčivo odôvodnené. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho správneho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho správneho súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

16. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade niet príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho správneho súdu a namietaným porušením základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

17. V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (napr. II. ÚS 78/05, alebo IV. ÚS 326/07).

18. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho správneho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 a 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, odmietol pri predbežnom prerokovaní aj túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu